

- b) operatori zrakoplova iz članka 4. točka 1. podtočka (d) Dodatka I Pravilnika iz točke a) ovog članka, koji obavljaju letove u zračnom prostoru iznad teritorije država potpisnica ECAA Sporazuma i u svakom drugom zračnom prostoru u kome države potpisnice ECAA Sporazuma primjenjuju zahtjeve utvrđene u Pravilniku o organizaciji i korištenju zračnog prostora u Jedinственном europskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 45/10).

Članak 2.
(Definicije)

- (1) Za potrebe ovoga pravilnika koriste se sljedeće definicije:
- Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA*): Nadležni zrakoplovni organ Bosne i Hercegovine;
 - ECAA Sporazum** (*Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area*): Multilateralni sporazum između Europske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (sukladno Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999) o uspostavljanju Zajedničkog europskog zrakoplovnog područja;
 - Indikacija obveznog razdvajanja (RA)**: označava indikaciju koja letačkoj posadi preporučuje manevar kome je svrha otklanjanje svih prijetnji ili ograničenja manevara kako bi se održalo postojeće razdvajanje;
 - Indikacija prometnog upozorenja (Traffic Advisory TA)**: označava indikaciju koja letačku posadu upozorava da je blizina drugog zrakoplova potencijalno ugrožava;
 - Nadležni organ**: označava tijelo ili tijela koje je imenovala ili ustanovila Bosna i Hercegovina kao svoja državna ovlaštena tijela sukladno članku 16. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, i članku 5. stavak (1) i članku 4. Dodatka I Pravilnika kojim se uspostavlja okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba;
 - Sustav za izbjegavanje sudara u zraku (ACAS)**: označava sustav koji na temelju signala transpondera sekundarnog nadzornog radara (SSR), koji radi neovisno od zemaljske opreme, daje savjet pilotu o zrakoplovima koji ga potencijalno ugrožavaju, a koji su opremljeni SSR transponderima;
 - Sustav za izbjegavanje sudara u zraku II (ACAS II)**: označava sustav zrakoplova za izbjegavanje sudara u letu koji osigurava, pored prometnog upozorenja, dodatno upozorenja za vertikalno razdvajanje.
- (2) Kratice koje se primjenjuju u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
- SSR (Secondary Surveillance Radar)**: Sekundarni nadzorni radar.

Članak 3.

(Sustav za izbjegavanje sudara u letu (ACAS))

- Zrakoplovi iz Dodatka ovog pravilnika, Odjeljak I, moraju biti opremljeni i upravljani sukladno odredbama i procedurama navedenim u Dodatku ovog pravilnika.
- BHDCA osigurava da operacije zrakoplova iz članka 1. točka 2. podtočka (a) Dodatka I Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i nadležnostima

Europske agencije za sigurnost zračnog prometa budu sukladne odredbama i postupcima propisanim u Dodatku ovog pravilnika, a sukladno uvjetima utvrđenim u tom članku.

Članak 4.
(Usklađivanje)

Ovim pravilnikom preuzimaju se odredbe Uredbe Povjerenstva (EU) br. 1332/2011 od 16. prosinca 2011. godine o zahtjevima uporabe zajedničkog zračnog prostora i operativnim postupcima za izbjegavanje sudara u letu.

Članak 5.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-780-5/18
26. listopada 2018. godine
Banja Luka

V.d. generalnog ravnatelja
Željko Travar, v. r.

DODATAK
Sustav za izbjegavanje sudara u letu (ACAS II)
(Dio - ACAS)

Odjeljak I - oprema ACAS II
AUR.ACAS.1005 Zahtjev performansi

- Sljedeći zrakoplovi pokretani turbinskim motorima opremljeni su sustavom logike za izbjegavanje sudara ACAS II, verzija 7.1:
 - zrakoplovi sa maksimalnom dozvoljenom masom pri polijetanju većom od 5700 kg; ili
 - zrakoplovi sa brojem putničkih sjedala većim od 19.
- Zrakoplovi koji nisu navedeni u točki (1), ali koji su dobrovoljno opremljeni sa ACAS II, moraju biti opremljeni sustavom logike za izbjegavanja sudara verzije 7.1.
- Točka (1) se ne primjenjuje na sustave bespilotnih letilica.

AUR.ACAS.1010 Osposobljavanje za sustav ACAS II

Operatori utvrđuju operativne postupke i programe osposobljavanja za sustav ACAS II kako bi se letačka posada na odgovarajući način osposobila za izbjegavanje sudara i za uporabu opreme ACAS II.

Na osnovu člana 16. i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), vršilaц дужности генералног директора Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК
О ПОСТУПКУ ИЗБЈЕГАВАЊА СУДАРА У ЛЕТУ

Члан 1.
(Предмет)

Овим правилником се утврђују поступци за избјегавање судара у лету које су дужни испунити:

- оператори ваздухоплова из члана 4. тачка 1. подтачке (б) и (ц) Додатка I Правилника о заједничким правилима у подручју цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбједност ваздушног саобраћаја ("Службени гласник БиХ", број 45/10) који обављају летове у ваздушни простор, унутар ваздушног простора или из ваздушног простора држава потписница ЕCAA Споразума;
- оператори ваздухоплова из члана 4. тачка 1. подтачка (д) Додатка I Правилника из тачке а) овог

члана, који обављају летове у ваздушном простору изнад територије држава потписница ЕСАА Споразума и у сваком другом ваздушном простору у коме државе потписнице ЕСАА Споразума примјењују захтјеве утврђене у Правилнику о организацији и коришћењу ваздушног простора у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 45/10).

Члан 2.

(Дефиниције)

- (1) За потребе овог правилника користе се следеће дефиниције:
- а) **Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHCSA*): Надлежни ваздухопловни орган Босне и Херцеговине;
 - б) **ЕСАА Споразум** (*Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area*): Мултилатерални споразум између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савјета безбједности УН 1244 од 10. јуна 1999) о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја;
 - ц) **Индикација обавезног раздвајања (RA)**: означава индикацију која летачкој посади препоручује маневар коме је сврха отклањање свих пријетњи или ограничења маневара како би се одржало постојеће раздвајање;
 - д) **Индикација саобраћајног упозорења (Traffic Advisory TA)**: означава индикацију која летачку посаду упозорава да је близина другог ваздухоплова потенцијално угрожава;
 - е) **Надлежни орган**: означава тијело или тијела које је именovala или установила Босна и Херцеговина као своја државна овлашћена тијела у складу са чланом 16. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине, и чланом 5. став (1) и чланом 4. Додатка I Правилника којим се успоставља оквир за стварање јединственог европског неба;
 - ф) **Систем за избјегавање судара у ваздуху (ACAS)**: означава систем који на основу сигнала транспондера секундарног надзорног радара (SSR), који ради независно од земаљске опреме, даје савјет пилоту о ваздухопловима који га потенцијално угрожавају, а који су опремљени SSR транспондерима;
 - г) **Систем за избјегавање судара у ваздуху II (ACAS II)**: означава систем ваздухоплова за избјегавање судара у лету који обезбјеђује, поред саобраћајног упозорења, додатно упозорења за вертикално раздвајање.

(2) Скраћенице које се примјењују у овом правилнику имају следеће значење:

- а) **SSR** (*Secondary Surveillance Radar*): Секундарни надзорни радар.

Члан 3.

(Систем за избјегавање судара у лету (ACAS))

- (1) Ваздухоплови из Додатка овог правилника, Одјељак I, морају бити опремљени и управљани у складу са одредбама и процедурама наведеним у Додатку овог правилника.
- (2) BHCSA обезбјеђује да операције ваздухоплова из члана 1. тачка 2. подтачка (а) Додатка I Правилника о заједничким правилима у подручју цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбједност ваздушног саобраћаја буду у складу са одредбама и поступцима прописаним у Додатку овог правилника, а у складу са условима утврђеним у том члану.

Члан 4.

(Усклађивање)

Овим правилником преузимају се одредбе Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1332/2011 од 16. децембра 2011. године о захтјевима употребе заједничког ваздушног простора и оперативним поступцима за избјегавање судара у лету.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-780-5/18

26. октобра 2018. године

Бања Лука

В.д. генералног директора

Желько Травар, с. р.

ДОДАТАК

Систем за избјегавање судара у лету (ACAS II)

(Део - ACAS)

Одјељак I - опрема ACAS II

AUR.ACAS.1005 Захтјев перформанси

- (1) Следећи ваздухоплови покретани турбинским моторима опремљени су системом логике за избјегавање судара ACAS II, верзија 7.1:
 - (а) ваздухоплови са максималном дозвољеном масом при полијетању већом од 5700 kg; или
 - (б) ваздухоплови са бројем путничких сједишта већим од 19.
- (2) Ваздухоплови који нису наведени у тачки (1), али који су добровољно опремљени са ACAS II, морају бити опремљени системом логике за избјегавања судара верзије 7.1.
- (3) Тачка (1) се не примјењује на системе беспилотних летилица.

AUR.ACAS.1010 Оспособљавање за систем ACAS II

Оператори утврђују оперативне поступке и програме оспособљавања за систем ACAS II како би се летачка посада на одговарајући начин оспособила за избјегавање судара и за употребу опреме ACAS II.